

Jan Müller, skrifvar

uttaneittir

Fólkatingsvalið nærkast

Tær mongu gitingarnar um fólkatingsval í ótið hava nú av álvara fingið bein at ganga á. Danski forsætismálaráðharrin Poul Schlüter slær nú nevan í borðið og vil hava greitt svar frá flokkunum í fólkatinginum: atkvøða tit ikki fyrri at lækka skattin, so verður val longu 8. januar.

Danska stjórnin er minnilustastjórn við teimum trimum flokkunum, teimum konservativu, radikalu og vinstra. Týðningarmesta arbeidssambóðið hjá eini stjórn er figgjarlógin, og tað er hana, sum stríðið nú fer at standa um.

Tey mongu seinastu árin hevur danski javnaðarflokkurin atkvøtt fyrri figgjarlógini, aftaná at hann hevur fingið nokk av sínum krøvum igjøgnum. Men í fjør segði flokkurin nei og tá kom framburðsflokkurin stjórnini til hjálpar.

Schlüter & Co. hava so ringar royndir av hesum framburðsstuðlinum, at teir vilja ikki vera bundnir av honum enn einaferð. Ti verður kortið spælt yvir til Javnaðarflokkin, sum nú má gera upp við seg sjálvan, hvat hann vil.

Flokkurin hevur higartil sagt frá, at hann góðtekur ikki teir stóru niðurskurðirnar á arbeidsmarknaðinum. Seinni er stjórnin so komin við einum uppskoti um at avtaka 6%-skattin, men hesum tekur Javnaðarflokkurin ikki viðari undir við, ti tað ger, at 7 mia. skulu koma í statskassan á annan hátt.

Hóast tað hava verið nógvar smærri og størri politiskar kreppur øll hesi árin minnilustastjórnirnar hava stýrt í Danmark, so hava tær kortini megnað at sita við valdinum. Men eygleiðarar vilja vera við, at ongantið hevur stóðan verið so torfør sum nú og halda eitt nú javnaðarfólk, at uppskotið hjá Schlüter um at lækka skattin bara er valpropaganda. Hann roknar uttan iva við vali, og ti vil hann tryggja sær, at eitt komandi val í stóran mun fer at snúga seg um ynski hjá stjórnini at lækka skattin.

Eisini millum stjórnarflokkarnar eru knútar. Teir radikalu, sum helst eisini lukta val í ótið, standa til stóra afturgongd í veljarakanningunum, og tað er helst ein orsök til, at teir nú hava ávarað teir konservativu ímóti at fara ov langt út til høgri.

Javnaðarflokkurin, sum heldur fast um, at hann fer ikki í eina stjórn við Framburðsflokkin, sigur nú, at hann hevur einki ímóti eini fleiriflokkastjórn tvørtur um miðjuna í donskum politikki, men tá krevur hann sum størsti flokkur eisini forsætisráðharrambætið — nakað, sum teir konservativu treyðugt fara at ganga við til.

Eisini teir radikalu eru farnir at tosa um eina meirlustastjórn tvørtur um miðjuna við luttøku av Javnaðarflokkinum. Hetta siga teir ti tað er neyðugt at fáa meira haldbarar og langtøkkandi avgerðir tiknar.

Tað nýggjasta er so, at Poul Schlüter í donsku pressuni í gjár sigur seg vera tilreiðar at fara til val. Um ein meiriluti í fólkatinginum atkvøður ímóti uppskotinum um skattalætta, so verður val

hóttir ein rættliga avgjörður Poul Schlüter á fleiri av forsiðunum í donsku bløðunum í gjár.

Við at tengja figgjarlógina og skattalækkingina saman hevur forsætisráðharrin lagt hart út móti Javnaðarflokkinum.

Formaðurin í Javnaðarflokkinum Svend Auken sigur við Jyllands-Posten í gjár, at henda samantengjan má standa fyrri teirra egnu rokning.

— Fyri okkum er arbeidsløysi tann altavgerandi spurningurin. Í mun til hetta stóra mál er 6%-skatturin einki at rokna.

Danski Javnaðarflokkurin fr undir ongum umstøðum at atkvøða fyrri eini figgjarlóg, sum ikki miðjar móti at lækka arbeidsløysið og betra umstøðurnar hjá teimum, sum eru ringast fyrri í samfelagnum.

—

Svøríki gloppar dyrnar til EF

Tað nógva orðaskifti í Norðurlondum um EF-limaskap hevur nú av álvara tikið dik á seg í Svøríki. Tað er einki dulmál, at svenska vinnulívið fegið sær Svøríki sum lim í EF ongantið ov skjótt. Nú hevur so eisini svenski Javnaðarflokkurin á landsfundi sínum samtykt at gloppa dyrnar til EF.

Landsfundurin sigur, at Svøríki sigur ikki nei til limaskap, um trygdarpolitiska gongdin í Europa heldur fram og um EF ikki endar við eisini at gerast eitt hernaðarlig heimsveldi.

Við hesi samtykt hevur tann EF-positivi uttanríkisráðharrin Sten Anderson fingið grønt ljós til at hyggja nærri at møguleikanum fyrri limaskapi.

Sten Anderson segði í vikuni, at Svøríki er sinnað at søkja um limaskap í EF innan trý ár treytað av, at mótsetningarnir millum hernaðarsamgongurnar í Europa framhaldandi fara at minka, ti tað er grundarlagið fyrri svenska neutralitetspolitikkinum eisini broytt.

Higartil hevur Svøríki biðað eftir úrslitum av samráðingunum millum EFTA og EF. Svíar vilja vera við, at EF als ikki er sinnað at geva eftir fyrri nokrum av EFTA-krøvunum í samband við innara marknaðin. Ti kunnu svíar líka so væl søkja um limaskap verður sagt.

EF-herur nú aftur frammi

Í EF hevur nú kjak tikið seg upp um at víðka um samarbeiðið til eisini at fevna um flags hernaðarligt samstarv. Kreftir í EF vilja hava ætlanirnar um ein felags europeiskan her fram aftur. Hetta er upprunaliga eitt franskt uppskot, sum higartil ikki hevur vunnið frama í EF-londunum, men sum nú Golfkreppan hevur tikið seg upp, er vorðin aktuellur.

Tað eru fleiri framstandandi EF-limir, sum halda, at USA eigur ikki einsamt at bera byrðarnar, tá tað snýr seg um at tryggja heimsfriðin og visir við hesum til stóru amerikonsku hjálpin til Saudiarabia — um somu tíð, sum EF lond hava staðið rættliga spjædd í spurninginum um at lata herfólk og útgerð til Gølfen.

Hóast kreftir eru fyrri at fáa eina meiri skipaða EF-verju, so tykjast fleiri av londunum í EF ikki sinnað at fara so langt sum at skipa ein veruligan EF-her, sum so aftur verður grundarlagið undir einum nýggjum hernaðarligum heimsveldi.

Ber ótta fyrri heimskríggi

Enn er eingin loysn funnin á kreppuni í Golfinum, og speningurin í ókinum tykist bara at økjast dag frá degi. Hetta hevur fingið ST-aðalskrivaran Perez De Queller at ávara móti einum nýggjum heimskríggi.

Hann sigur við amerikonsk blíð, at vandin ongantið hevur verið størri fyrri einum 3. heimskríggi enn just nú. Einki røkt fyrri eini politiskari loysn í Miðeystri, tvørturímóti dubba baðir seg í stríðinum fyrri hvønn dag, sum

gongur.

Hóast altjóða trýstið á Irak økist í hvørjum, nú hevur ST samtykt at víðka sanktionirnar til eisini at fevna um loftferðsluna til landið, so svara irakar aftur við at seta hart móti herðum.

Sambært irakiska útvarpinum í gjár brynjar Irak seg nú út til kríggj ikki bara í Golfinum, men eisini í teimum londum, sum luttaka í blokaduni av Irak.

— USA mistekur seg álvarsliga, um tað heldur,

at talan bara verður um eitt regionalt kríggj í Golf-umráðinum. Irak fer at gera seg inn á fleiri stórbýir í blokadolundunum, segði irakiska útvarpsrøddin og helt fram: — Vit fara ikki at sita hendur í favn, meðan USA bumbur býir okkara, men fara at fara kríggj hjá teimum sjálvum eisini.

Tað visir seg eisini, at irakar hesa seinastu tíðina hava flutt nóg meira herfólk og útgerð til Kuwait og ókini nær markið til Saudi Arabia. Teir hava

nú 360.000 hermenn og 2.500 stríðsvagnar.

Amerikanarar hava 160.000 hermenn í Saudiarabia. Tað visir seg, at irakiska herútbýggingin gongur nóg skjótari enn tann amerikanska. Hetta verður tikið sum, at Irak ætlar sær ikki at geva seg ein tamma, men tvørturímóti er sinnað at fara í veruligt kríggj við londini, sum hava sent herfólk til Gølfen.

Umsóknir vælkomnar

Sambært tíðindamanninum hjá danska útvarpinum í Bruxelles, so fara umsóknir um limaskap í EF frá londum sum Noregi og Svøríki at verða vælkomnar á EF-høvudsborgini.

EF hevur brúk fyrri at fáa fleiri rik lond við í felagsskapin, nú eitt strit tak skal takast fyrri at hjálpa og útbýggja Eystureuropa. Roknast kann eisini við, at fleiri av londunum í Eystureuropa fara at søkja um limaskap. Tað tykist EF einki at hava ímóti, men sær helst at lond sum Eysturriki, Svøríki og Noreg gerast limir fyrst.